

Viðbótarupplýsingar fyrir fjárlaganefnd

15. janúar 2021

Verðþróun hlutabréfa í
bönkum

Mögulegar arðgreiðslur fyrir
sölu

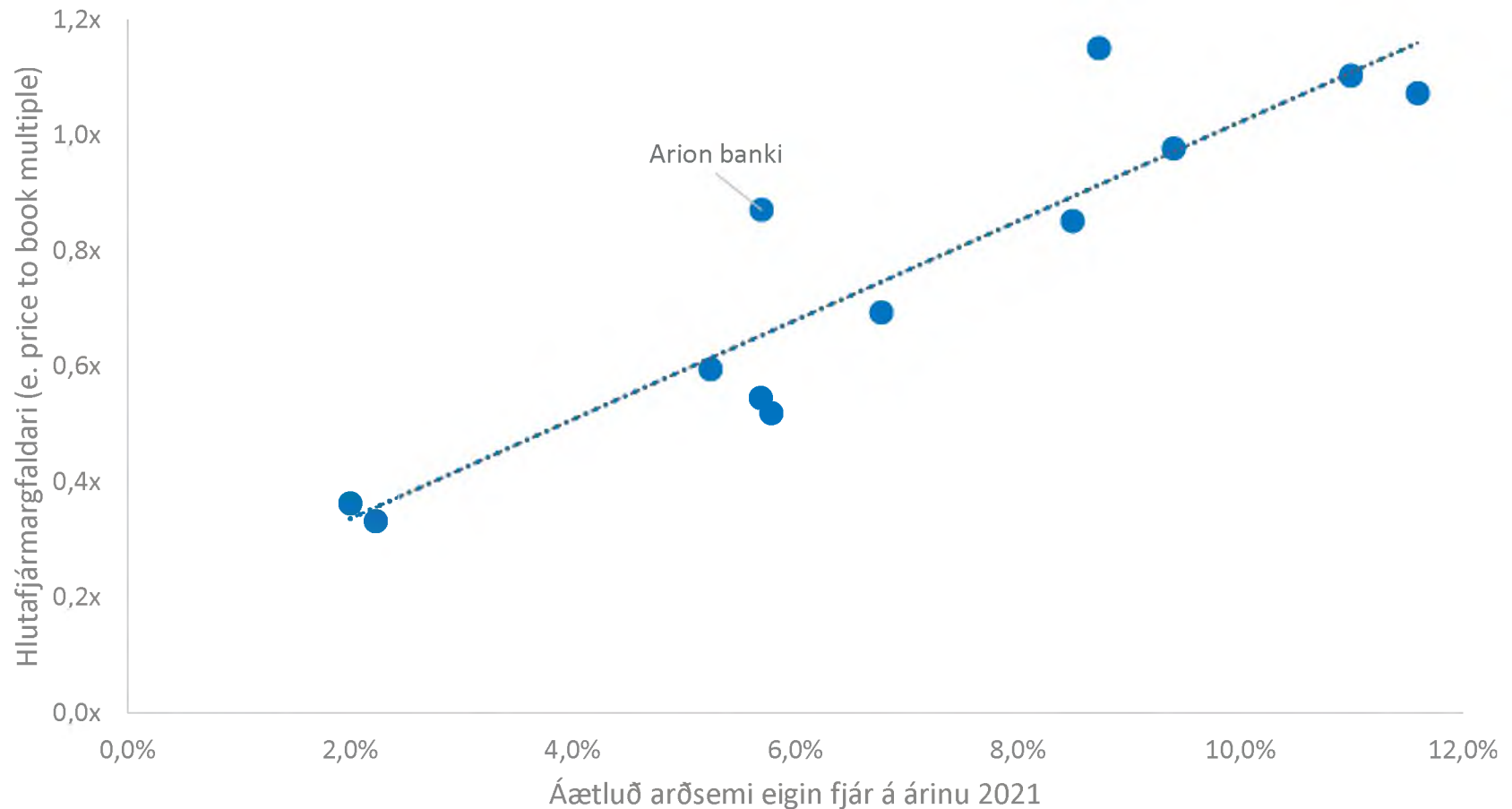
Aðrir valkostir: Sala eigna eða
samruni

VERÐÞRÓUN HLUTABRÉFA Í BÖNKUM

Inngangur

- Algengasti verðmats mælikvarðinn á hlutabréfum í evrópskum bönkum er markaðsvirði sem hlutfall (eða margfeldi) af bókfærðu virði undirliggjandi eigin fjár, eða hlutafjármargfaldari (e. price-to-book multiple)
- Eftir því sem væntingar markaðsaðila (eða greiningardeilda) um framtíðar arðsemi eigin fjár (t.d. næsta árs) eru meiri, á þeim mun hærri hlutafjármargfaldara eru hlutabréf í bönkum metin, eins og sést vel á mynd á bls. 5 og töflu á bls. 6 í þessari kynningu
- Hlutafjármargfaldari hlutabréfa í evrópskum bönkum hefur lækkað undanfarin ár vegna lækkandi arðsemi
- Hlutabréf í evrópskum bönkum hafa einnig lækkað meira en hlutabréf í evrópskum félögum í EURO STOXX 600 vísitölunni

Verðmat hlutabréfa í bönkum í Norður-Evrópu: Mynd

Heimild: Bloomberg. Í árslok 2020. Halli aðfallslínu er 8,6 og fylgnistuðull (R^2) 0,84. Í árslok 2020 nam hlutafjarmargfaldari banka í Europe STOXX 600 vísitölunni 0,54x.

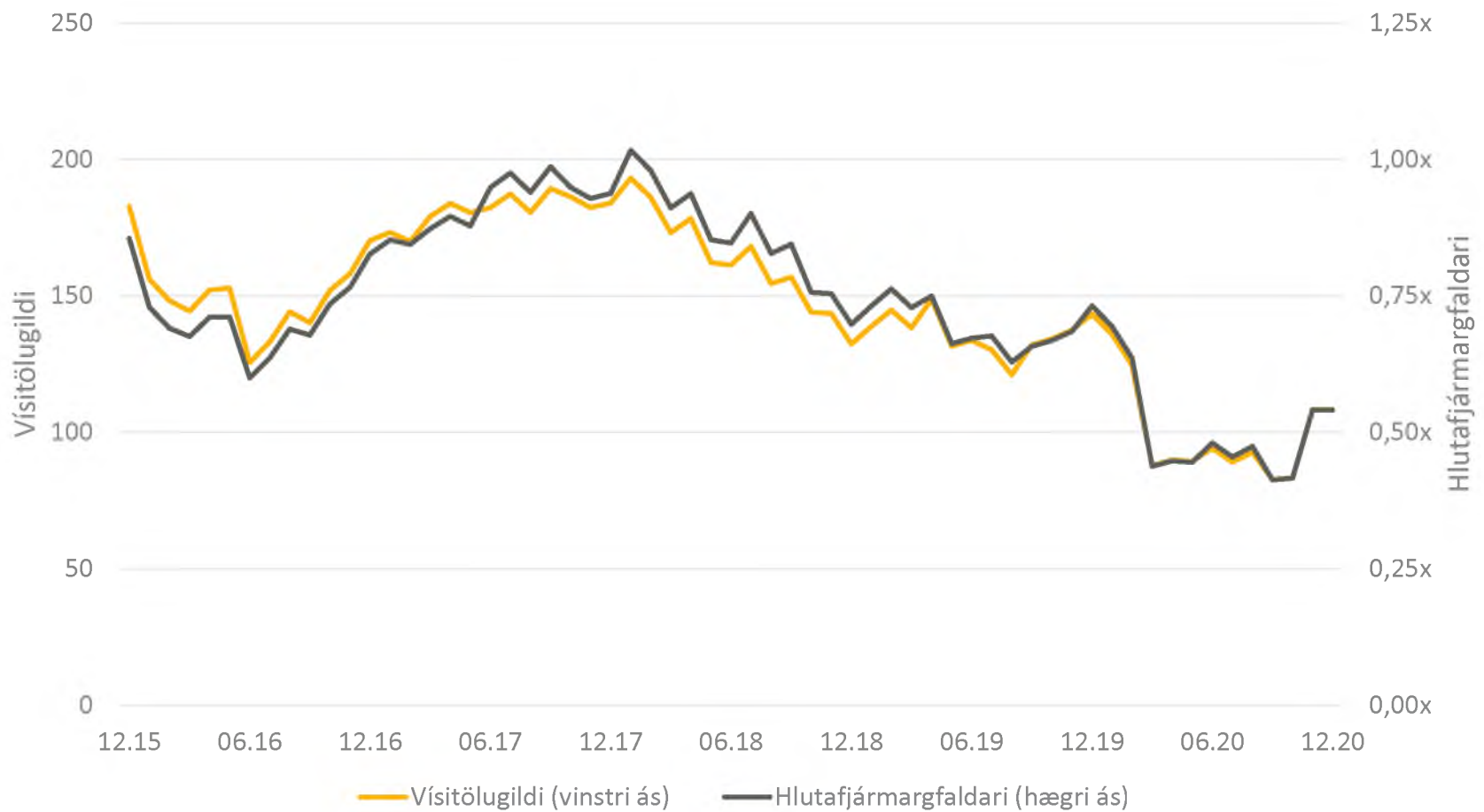
Verðmat hlutabréfa í bönkum í Norður-Evrópu: Tafla

Nafn banka	Áætluð arðsemi ársins 2021	Hlutfjár- margfaldari
ABN AMRO Bank N.V.	2,0%	0,36x
Allied Irish Banks p.l.c.	2,2%	0,33x
Lloyds Banking Group plc	5,2%	0,59x
Danske Bank A/S („Danske Bank“)	5,7%	0,54x
Arion banki hf. („Arion“)	5,7%	0,87x
Jyske Bank A/S	5,8%	0,52x
Sydbank A/S	6,8%	0,69x
Nordea Bank Abp	8,5%	0,85x
DNB ASA („DNB“)	8,7%	1,15x
Svenska Handelsbanken AB (publ) (“Handelsbanken”)	9,4%	0,98x
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ)	11,0%	1,10x
Swedbank AB (publ)	11,6%	1,07x

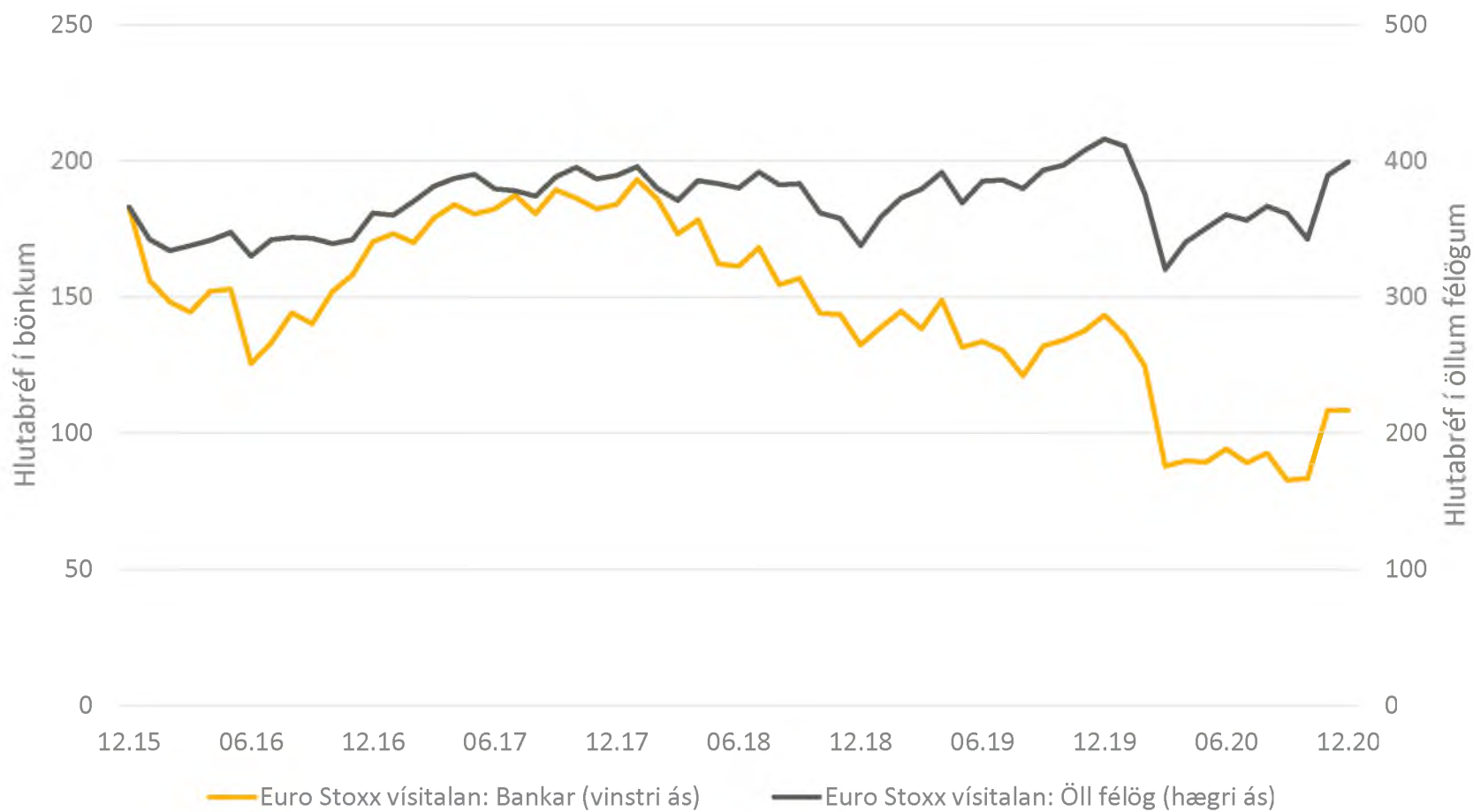
Verðmat hlutabréfa í bönkum í Norður-Evrópu: Skýring

- Á bls. 5 í þesari kynningu má sjá myndræna uppsetningu á sambandi markaðsverðs og arðsemi banka
- Veruleg fylgni er á milli arðsemi banka og markaðsverðs þar sem fylgistuðull er 0,84 og þ.a.l. því hærri sem vænt framtíðar arðsemi banka er, því hærra ætti markaðsverð að vera
- Arion banki var verðlagður á genginu 0,87x bókfært virði eigin fjár um síðustu áramót þrátt fyrir að vænt arðsemi bankans hafi eingöngu verið 5,7%
 - Þá væri hlutafjármargfaldari á bréfum í Arion banka 0,65x og verð þeirra verið 75 kr. í árslok, en ekki 95 kr.
- Á þessu kunna að vera ýmsar skýringar
 - Er innlendur markaður einfaldlega verðlagður hærra en aðrir markaðir?
 - Mun bankinn greiða umfram eigið fé í arð til hluthafa, sem þannig meta þann hluta eiginfjár á 1,0x á meðan hinn hlutinn er verðmetinn á 0,6x til 0,7x? Þetta virðist vera sjónarmið greinenda, sem virðast sjá „engan farveg fyrir ofgnótt eigin fjár“ bankans, sbr. umfjöllun *Fréttablaðsins* 18. nóvember sl. Sjá <https://www.frettabladid.is/markadurinn/enginn-farvegur-fyrir-ofgnott-eigin-fjar/>

Þróun evrópska hlutabréfa 2015-2020: Bankar

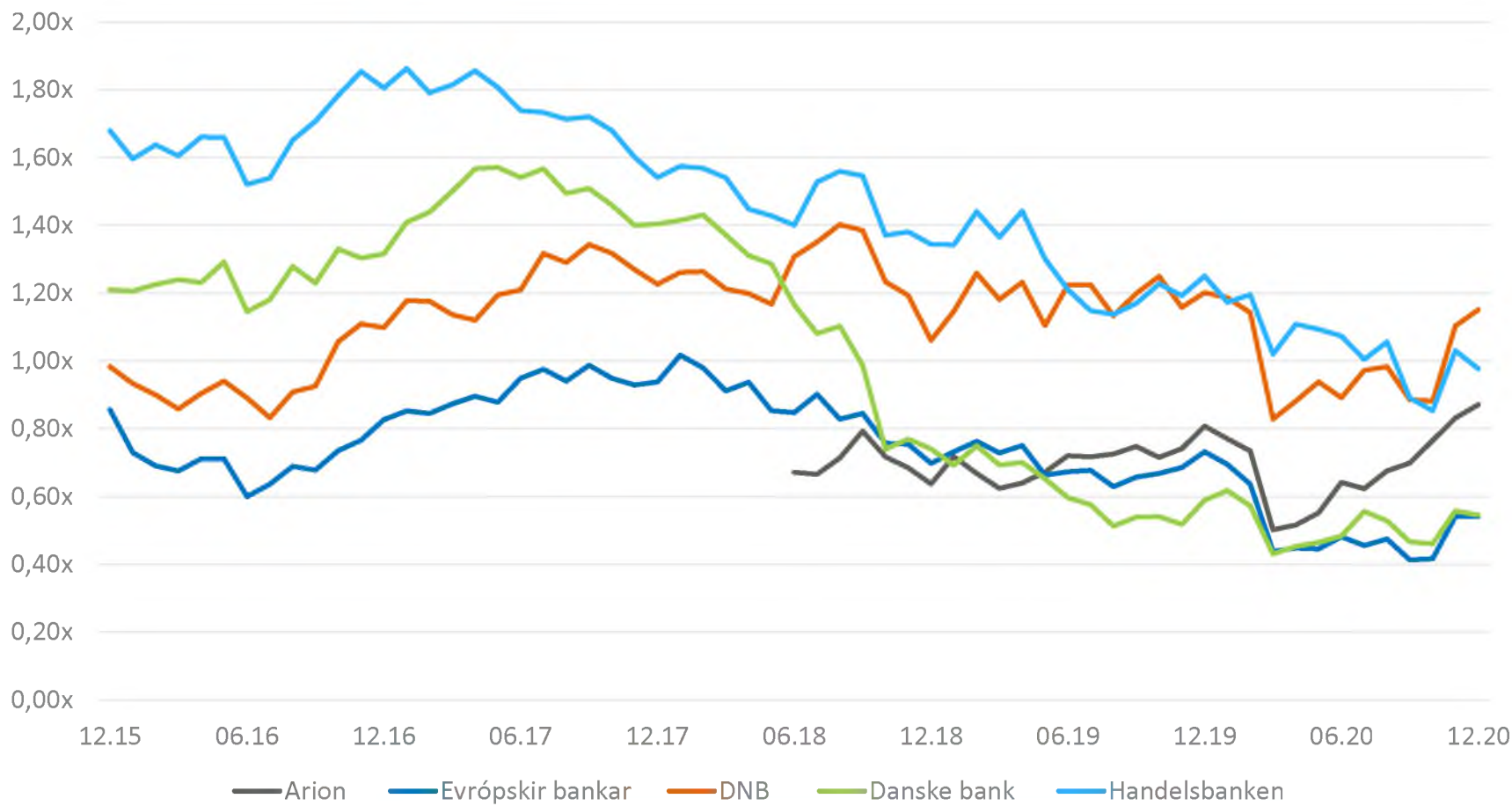
Þróun evrópska hlutabréfa 2015-2020: Bankar og öll félög

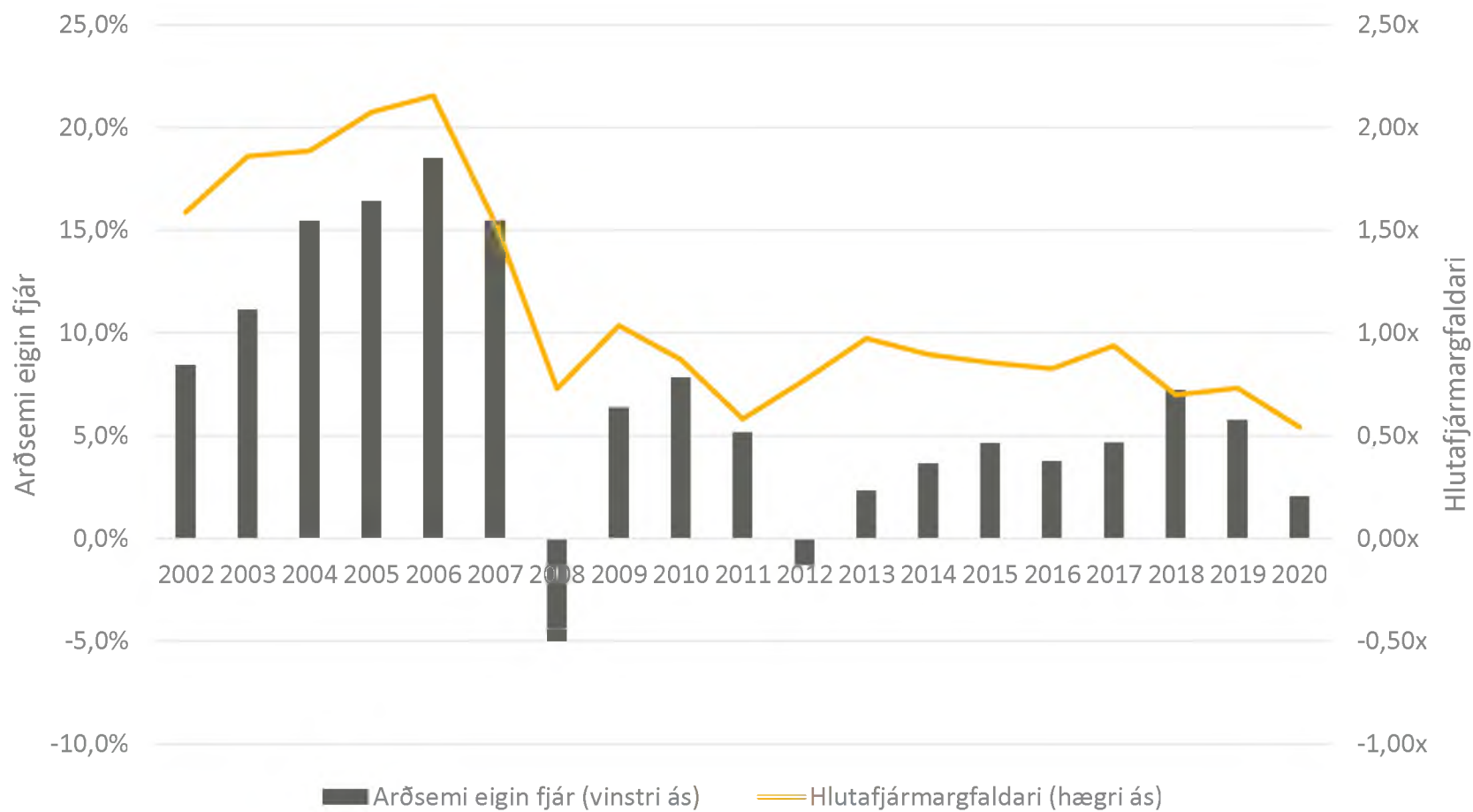
Þróun innlendra hlutabréfa Vísitala kauphallar og Arion banki

Þróun hlutabréfa í norrænum bönkum: Hlutafjármargfaldari

Þróun á hlutabréfum í evrópskum bönkum

MÖGULEGAR ARÐGREIÐSLUR FYRIR SÖLU

Umfram eigið fé Íslandsbanka

30. september 2020

	Almennt eigið fé þáttar 1	Viðbótar eigið fé þáttar 1	Eigið fé þáttar 2	Samtals eigið fé
Eiginfjárgrunnur				
Fjárhæð	182,6	-	26,8	209,4
Hlutfall af áhættugrunni	19,4%	0,0%	2,8%	22,2%
Eiginfjárviðmið				
Fjárhæð	125,0	17,1	22,9	165,0
Hlutfall af áhættugrunni	13,3%	1,8%	2,4%	17,5%
Umfram eigið fé				
Fjárhæð	57,6	(17,1)	3,9	44,4
Hlutfall af áhættugrunni	6,1%	-1,8%	0,4%	4,7%

Mögulegar arðgreiðslur fyrir sölu

- Áður en kemur að sölu mun Bankasýsla ríkisins kanna það hvort hagkvæmt sé að greiða umfram eigið fé í bankanum til hluthafa fyrir sölu
- Það getur verið veigamikil rök nýrra fjárfesta að eignast hlut í banka, sem hefur jafnmikið umfram eigið fé og Íslandsbanki
- Af þeim sökum mun Bankasýsla ríkisins meta það ásamt ráðgjöfum sínum á hversu háum hlutfjármargfaldara umfram eigið fé er verðmetið af hugsanlegum fjárfestum
 - Ef verðmat á umfram eigin fé er nálægt 1,0x, gæti verið betra að greiða ekki út sérstakan arð til að stuðla að bættri eftirspurn
 - Ef verðmat á umfram eigin fé er aftur á móti nálægt 0,80x gæti verið betra að greiða út sérstakan arð fyrir sölu
- Ef 25% hlutur er seldur í bankanum mun ríkissjóður halda eftir 75% hlut og fá samsvarandi hlutfall af arði eftir sölu og er þannig ekki „að gefa“ umfram eigið fé bankans
- Á grundvelli breytinga á tilmælum Seðlabanka Íslands vegna arðgreiðslna er viðbúið að Íslandsbanki geti greitt 3,0 til 4,0 ma.kr. í reglulegan arð, sem væri óháður sölu

Mögulegar arðgreiðslur fyrir sölu

- Umfram almennt eigið fé bankans er nú 57,6 ma.kr.
- Af þessu umfram eigið fé þarf að draga frá 17,1 ma.kr., sem er arðgreiðsla sem er of dýr í fjármögnun, þar hún yrði fjármögnuð með útgáfu á víkjandi skuldabréfi, sem tilheyrir viðbótar eigin fjár þætti 1
 - Vaxtakostnaður við slíkt skuldabréf liggur nú á bilinu 8-9%
 - Vaxtagreiðslur koma ekki til frádráttar við útreikning á tekjuskatti, skv. úrskurðum yfirskattanefndar
 - Fjármagnskostnaður slíkra skuldabréfa er því umfram arðsemiskröfu ríkisins á eigin fé í bankanum (5,75%)
- Þá gæti þurft að draga frá 21,5 ma.kr. á grundvelli varúðarsjónarmiða
 - Eigið fé vegna skuldbindandi lánaþyrirgreiðslna (9,7 ma.kr.)
 - Eigið fé til að færa stjórnendaauka í samræmi við meðaltal markmiðs (7,1 ma.kr.)
 - Eigið fé til að mæta hugsanlegri hækkun á sveiflujöfnunarauka (4,7 ma.kr.)
- Eftir standa þá 19,0 ma.kr af umfram eigin fé, sem tekur þó ekki tillit til
 - Almennrar arðgreiðslu á bilinu 3,0 til 4,0 ma.kr.
 - Mögulegra varúðarfærslna eða afskrifta á útlánum
 - Eiginfjárbindingar vegna frekari útlána, þar sem bankinn hefur enn ekki skuldbundið sig til að veita

AÐRIR VALKOSTIR: SALA EIGNA EÐA SAMRUNI

Aðrir valkostir:

Sala eigna eða samruni

- Í stöðuskýrslu frá 4. mars sl. (Viðauka C) fjallaði Bankasýsla ríkisins um aðra valkosti en sölu, þ.e. samruna við annað fjármálafyrirtæki (bls. 57-63) eða sölu eigna eða rekstrareininga (bls. 64-68)
 - Með samruna við annað félag (t.d. Arion banka) myndi ríkissjóður eignast skráð hlutabréf
 - Með sölu eigna væri unnt að fjármagna sérstaka argreiðslu
- Það var niðurstaða stofnunarinnar að slíkar ráðstafanir væru ekki jafn hagstæðar eins og sala hluta í bankanum með frumútboði og er sú niðurstaða óbreytt
 - Gallar fleiri en kostir
 - Ábati minni en ávinningur
- Sjá <http://www.bankasysla.is/files/St%C3%B6%C3%B0usk%C3%BDrsla136716718.pdf>

Samruni við Arion banka

- Með samruna við Arion banka myndi ríkissjóður eignast hluti í þeim banka, en ekki afla reiðufjár sem unnt væri að nota til að greiða niður skuldir eða ráðast í arðbærar innviðafjárfestingar
- Ágreiningur gæti komið upp á milli aðila varðandi skiptihlutfall, þ.e. hversu stóran hlut ríkissjóður ætti að eiga í sameinuðum banka
- Allar greiningar á samþjöppun á fjármálamarkaði leiddu í ljós að Samkeppniseftirlitið myndi aldrei samþykkja samrunann, m.ö.o. hann yrði einungis framkvæmdur á grundvelli sérstakra laga. (Sama mundi gilda um samruna Íslandsbanka og Landsbankans)
 - Samkeppni á fjármálamarkaði mundi minnka til muna
 - Þá myndi fjármálastöðugleika verða raskað vegna samþjöppunar mótaðila í viðskiptum við Seðlabanka
- Það var niðurstaða Bankasýslu ríkisins í efa að sá sparnaður sem yrði í rekstrarkostnaði sameiginlegs banka yrði nægjanlegur til að réttlæta aukna samþjöppun og röskun á fjármálastöðugleika

Sala rekstrareininga

- Bankasýsla ríkisins átti fund með Íslandsbanka fyrir framlagningu tillögu um að hefja sölumeðferð 4. mars sl. varðandi möguleika bankans á að selja eignir eða rekstrareiningar
 - Íslandsbanki hefur selt rekstrareiningar, eins og t.d. Borgun hf., sem hann telur ekki til kjarnaegna
 - Bankinn á ekki hluti í öðrum veigamiklum dótturfélögum sem ekki teljast undir kjarnastarfsemi
- Þar sem sala á eignum eða rekstrareiningum yrði að öllum líkindum til annarra fjármálafyrirtækja myndi samþjöppun á markaði aukast og Samkeppniseftirlitið því mögulega grípa inn í
- Sala kjarnaegna eða –rekstrareininga gæti þýtt að dýrmæt viðskiptasambönd myndu tapast
- Aftur á móti snúa veigamikil rök að því að selja hluta af útlánnum í vanskilum, sem binda mikið eigið fé
 - Þann 30. júní sl. námu vanskilalán (e. exposures in default) 26,7 ma.kr.
 - Þann 30. september sl. nam brúttófjárhæð útlána á stigi 3, þ.e. þar sem útlánaáhætta hefur raungerst, samtals 32,3 ma.kr.